

Samtlige forhandlingssteder i staten
Riksrevisjonen

Deres ref.

Vår ref.(bes oppgitt ved svar)
200602306

Dato
17.07.06

HOVEDTARIFFAVTALEN I STATEN 1. MAI 2006 - 30. APRIL 2008 - LOKALE FORHANDLINGER PR. 1. AUGUST 2006.

I følge Hovedtariffavtalen (HTA) for perioden 1. mai 2006 - 30. april 2008, skal det med virkning fra og med **1. august 2006** gjennomføres lokale forhandlinger.

Dette brevet omtaler gjennomføring av de lokale forhandlingene. Brevet er også lagt ut på <http://odin.dep.no/fad/> under Lønns- og personalpolitikk, Lønnsoppgjør 2006.

1) Bakgrunn

Etter HTA pr. 1. mai 2006, pkt. 2.3.3 Årlige lokale forhandlinger, skal det føres lokale forhandlinger innenfor en samlet økonomisk ramme på 1,75 % av lønnsmassen pr. dato fra 1. august 2006. Av dette er 1,65 % sentralt avtalte avsetninger og 0,1 % forutsettes tilført av virksomhetene.

Partene har avtalt at Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD) beregner den økonomiske rammen for forhandlingene på det enkelte forhandlingssted, slik det fremgår av *vedlegg 1*.

Det er gitt føring om at kvinner bør få en større andel av avsetningen til lokale forhandlinger enn prorata tilsier. Det bør legges spesiell vekt på å vurdere forholdet mellom kvinners og menns innplassering i/og mellom stillingskoder ut fra tilsvarende kvalifikasjoner, oppgaver og ansvar.

Det kan ikke føres formelle lokale forhandlinger med organisasjoner som er tilsluttet Akademikerne, før kjennelsen fra Rikslønnsnemnda foreligger. Tvisten med Akademikerne skal behandles i Rikslønnsnemnda den 14. august. Kjennelsen vil trolig foreligge primo september.

Dersom virksomhetene ønsker å skyte inn egne midler, skal arbeidsgivers avgjørelse tas *før* forhandlingene starter, slik at samtlige parter er klar over oppgjørets totale økonomiske ramme ved forhandlingsstart. Arbeidsgiver kan ikke ensidig sette betingelser for bruk av de midler

Postadresse:
Postboks 8004 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse:
Akersgt. 59

Telefon, sentralbord:
22 24 90 90

Arbeidsgiveravdelingen
Telefaks:
22 24 27 11

Saksbehandler:
Jon Inge Grønningsæter
22 24 48 95

som eventuelt skytes inn. En forutsetning for å skyte inn midler, er at virksomheten har budsjettmessig dekning for merkostnadene.

Utgangspunktet for de lokale forhandlingene er hovedlønntabellen (A-tabellen) pr. 1. mai 2006 og resultatet fra sentrale justeringsforhandlinger om endringer i lønns plasseringer pr. 1. juli 2006. Endringene er innarbeidet i lønnsplanene som følger av HTA, vedlegg 1, Lønnsplanhefte nr. 44. Dette er nærmere omtalt i personalmelding (PM) 12/2006.

2) Forhandlingssted

Lokale forhandlinger skal føres på de steder som har fått delegert forhandlingsfullmakt.¹ Partene lokalt kan ikke bli enige om andre forhandlingssteder.

Dersom partene på forhandlingsstedet er enige, kan det imidlertid føres *forberedende* forhandlinger i virksomheter/enheter som ikke er eget forhandlingssted. Resultatet av de forberedende forhandlingene kan ikke iverksettes før godkjenning av partene på forhandlingsstedet foreligger.²

3) Virkningstidspunkt

Det er *ikke* anledning til – helt eller delvis – å avtale andre virkningstidspunkt enn **1. august 2006**.

4) Lønnspolitikk

Statens lønns- og forhandlingssystem forutsetter at de lokale parter har en egen lønnspolitikk. De sentrale avtaleparter anbefaler at partene lokalt søker å komme fram til en felles plattform om hvordan lønns systemet skal brukes – og hvilke lønnsmessige tiltak som er nødvendig for å nå virksomhetens mål. Vi viser i den forbindelse til HTA, pkt. 2.3.1.

Forhandlinger i henhold til HTA pkt. 2.3.3 skal bidra til å *fjerne* kjønnsbetingede lønnsforskjeller - og ikke opprette nye. De sentrale parter forutsetter derfor at partene lokalt benytter statistisk grunnlag ved lokale forhandlinger som beskriver lønnsmessige forhold knyttet til stillingsnivå og kjønn. Likestillingsloven § 5, som krever at det skal være lik lønn for arbeid av lik verdi, forutsetter en bred sammenligning av stillingene. Ved vurderingen tar man blant annet hensyn til kompetanse, anstrengelse, ansvar og arbeidsforhold.³ Likestillingsloven setter krav om at lønnen skal fastsettes etter saklige og kjønnsnøytrale normer og prinsipper.⁴ Hvis det er grunnlag for å rette opp lønnsmessige skjevheter i en gruppe hvor flertallet er kvinner, skal også menn i denne gruppen gis opprykk for at lønnsopptrykket skal være lovlig i hht likestillingslovens § 5.

¹ Jf. HTA vedlegg 2: Forhandlingssteder for lokale forhandlinger.

² Jf. HTA, pkt. 2.3.2, bokstav e).

³ Kriteriene er nærmere omtalt i Ot.prp. nr. 77 (2000-2001) Lov om endringer i Likestillingsloven m.v., s. 61.

⁴ Likestillingsombudets avgjørelse 2005/6.

5) Parter

De lokale forhandlinger føres mellom arbeidsgiver på det enkelte forhandlingssted og hovedsammenslutningenes medlemsorganisasjoner, eventuelt underavdelinger av disse.⁵

De frittstående organisasjonene NITO og Norges Farmaceutiske Forening (NFF) har inngått hovedtariffavtaler med staten. NITO er part i de lokale forhandlinger som føres i det enkelte departement/virksomhet. NFF er part i de lokale forhandlinger som føres med arbeidsgiver i Helse- og omsorgsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Forsvarsdepartementet.

6) «Hovedsammenslutningsmodell»

De sentrale parter tilrår at arbeidsgiver, på et forberedende møte før forhandlingene innledes, avklarer med arbeidstakerorganisasjonene om det er mulig å benytte «hovedsammenslutningsmodellen» under de lokale forhandlingene. Det er en forutsetning at modellen omfatter *samtlig*e medlemsorganisasjoner under vedkommende hovedsammenslutning på det enkelte forhandlingssted.⁶

Ordningen innebærer at medlemsorganisasjonene/underavdelingene tilsluttet en og samme hovedsammenslutning opptrer som *én part* både under forhandlingene og ved en eventuell tvistebehandling.⁷ Organisasjonene avgjør selv forhandlingsdelegasjonens sammensetning, og hvilken representant som skal lede forhandlingene med arbeidsgiver.

Dersom «hovedsammenslutningsmodellen» nyttes, *skal kravene fremmes samlet* fra «hovedsammenslutningen» til arbeidsgiver.

Når «hovedsammenslutningsmodellen» først er valgt, kan én eller flere organisasjoner *ikke* trekke seg ut av denne, og opptre som egen part, under forhandlingene eller ved en eventuell tvistebehandling.

7) Virkemidler

Under de lokale forhandlingene er det kun de virkemidler som er omtalt i HTA pkt. 2.3.6 som kan nyttes.

7.1 Hovedregel ved lønnsendringer

De årlige lokale forhandlinger etter HTA pkt. 2.3.3 er *hovedhjemmelen* for endring av lønn lokalt. Av pkt. 2.3.4, 3. ledd fremgår at krav som er fremmet etter pkt 2.3.4 nr. 1 a og b, men ikke ferdigbehandlet/tvisteløst, kan hver av partene kreve forhandlet i forbindelse de årlige forhandlingene etter pkt. 2.3.3. FAD vil også presisere at alle krav som er fremmet i henhold til pkt. 2.3.3 skal forhandles etter denne bestemmelse, selv om de inneholder begrunnelse knyttet til pkt. 2.3.4. Ved de årlige forhandlingene etter pkt. 2.3.3 kan således *alle* relevante argumenter brukes for å underbygge kravet - også argumenter som er nevnt under pkt. 2.3.4.

Hovedregelen er at de lønnsendringer som foretas, gis på *individuell*e grunnlag. FAD gjør imidlertid oppmerksom på at virkemidlene under HTA, pkt. 2.3.6, bokstav a-h også kan nyttes

⁵ Jf. HTA, pkt. 2.1 Parter.

⁶ Jf. HTA pkt. 2.1, 2. ledd

⁷ Jf. HTA pkt. 2.2.6 og 2.3.9.

for grupper av arbeidstakere.⁸

7.2 Opprette og endre særavtaler

De sentrale parter er enige om at virkemiddelet «opprette og endre særavtaler»⁹ kan være forhandlingstema i lokale forhandlinger når

- særavtalen er sagt opp for revisjon ved utløp og en av partene ensidig bringer inn dette som forhandlingstema
- en av partene fremsetter krav/tilbud om opprettelser av særavtaler
- det foreligger enighet mellom partene om å bringe inn endring av løpende særavtaler som forhandlingstema.

FAD vil gjøre oppmerksom på at lokale særavtaler som er i strid med HTA, eller sentrale særavtaler, er ugyldige. Vi viser forøvrig til PM 10/99 og PM 16/99 om inngåelse av særavtaler m.v.

7.3 Kronetillegg

Hovedtariffavtalen åpner for å bruke fast eller tidsavgrenset kronetillegg som virkemiddel i forhandlingene. Kronetillegg skal primært gis som et engangsbeløp pr. 1. august 2006, eventuelt for en tidsbegrenset periode. FAD anser dette for å være en hensiktsmessig måte å belønne oppnådde resultater og/eller en ekstraordinær arbeidsinnsats over et begrenset tidsrom.

7.4 Omgjøring av stillinger til annen stillingskode

Omgjøring av *besatte* stillinger til en annen stillingskode er en forhandlingssak.¹⁰ Dersom partene blir enige om å endre en stilling fra en stillingskode til en annen, går dette til en navngitt arbeidstaker. Dette innebærer at tilsettingsmyndigheten ikke skal behandle endringen.

Ved omgjøring av stillingskode er det kun de koder som er nedfelt i hovedtariffavtalens gjennomgående lønnsplan, eller den enkelte etatslønnsplan, som skal benyttes. Stillingskoder på lønnsplaner for andres departementsområder kan *bare* benyttes etter forhåndssamtykke fra FAD.

Omgjøring av en stillingskode til en annen, kan være aktuelt dersom det har skjedd vesentlige/reelle endringer i en stillings arbeids- og/eller ansvarsoppgaver. Omgjøring av en stillingskode til en annen for å få en bedre lønnsmessig utvikling, er ikke i samsvar med HTA.

FAD vil minne om at omgjøring av besatte stillinger som resultat av omorganisering og ny stillingsstruktur, i hovedsak skal skje under de årlige lokale forhandlingene.

Lederstillingene i hovedtariffavtalen omfattes av forhandlingene. FAD anser det imidlertid som uheldig med omgjøring *til* lederstillinger ved forhandlinger.¹¹ Som hovedregel bør lederstillinger kunngjøres for å sikre den nødvendige konkurranse. Dersom noen har rettskrav på en nyopprettet stilling, vil den måtte betraktes som allerede besatt og skal ikke kunngjøres, og lønnsfastsettelsen skjer med hjemmel i pkt. 2.3.8. Hvorvidt en arbeidstaker har rettskrav på en stilling, må vurderes konkret i det enkelte tilfellet. En slik vurdering må gi svar på om

⁸ Jf. HTA, pkt. 2.3.6, ny bokstav i.

⁹ Jf. HTA pkt. 2.3.6 bokstav e.

¹⁰ Jf. HTA pkt. 2.3.6 bokstav c.

¹¹ Jf. PM 20/97, pkt. 6.

vedkommendes arbeidsoppgaver helt eller i det vesentlige er videreført i den nyoprettede stillingen.

8) Fagarbeider med fagbrev

Stillingskode 1203 Fagarbeider med fagbrev er forbeholdt de stillinger der det kreves relevant fagbrev for å utføre stillingens oppgaver.

9) Uorganiserte arbeidstakere

Forhandlingene omfatter både organiserte og uorganiserte arbeidstakere. Det er arbeidsgiver som i første rekke må påse at arbeidstakere uavhengig av organisasjonstilknytning får den lønn de etter sine oppgaver og arbeidsutførelse bør ha.

10) Midlertidig tilsatte på eksternt finansierte midler

Tjenestemenn som er midlertidig tilsatt for å utføre eksternt finansierte oppdrag, omfattes av HTA og dermed av de lokale forhandlingene.¹²

11) Stillinger som ikke omfattes av HTA

Stillinger i lederlønnssystemet og i lønnssystemet for dommere i tingrettene og lagmannsrettene er tatt ut av HTAs virkeområde og *omfattes* dermed *ikke* av de lokale forhandlinger.

Stillinger som er overenskomstlønnet *omfattes ikke* av HTA – og derfor heller ikke av de lokale forhandlingene.¹³

12) Kostnadsberegning

Avsetningen er angitt for 12 måneder og er eksklusive arbeidsgiveravgift, feriepengetillegget mv. For forhandlingene pr. 1. august 2006 vil derfor *budsjettvirkningen* for 2006 utgjøre 5/12 av avsetningen som er angitt i vedlegg 1.

Dersom lønnsendringer i det sentrale justeringsoppgjøret utløser *sikringsbestemmelser*, dekkes kostnadene av de midler som er avsatt til lokale forhandlinger pr. 1. august 2006.

13) Gjennomføring

De lokale forhandlingene skal sluttføres **innen 31. oktober 2006.**¹⁴

14) Tvist

Tvister i forbindelse med lokale forhandlinger er nærmere omtalt i Statens personalhåndbok, pkt. 6.4 Arbeidskonflikter/tvister. Forhandlingsresultatet mellom de av partene som måtte være enige kan *ikke* iverksettes før kjennelse fra Statens lønnsutvalg foreligger.

¹² Jf. Tjenestetvistloven § 1, 1. ledd.

¹³ Se Tjenestetvistloven § 1, 3. ledd og forskrift av 1. juni 2002 som angir hvilke arbeidstakere som ikke omfattes av loven.

¹⁴ Jf. HTA pkt 2.3.3, annet ledd.

15) Rapportering

FAD ønsker å bli orientert bl a om;

- Beløpet virksomhetene eventuelt skyter inn.
- Kvinners andel av oppgjøret (i forhold til kvinners prosentandel av lønnsmassen).
- Midler benyttet til HTA pkt. 2.3.4.
- Virksomheten har benyttet Produktivitetsavtale/Effektiviseringstiltak (HTA, pkt. 2.3.5).
- Virksomheten har benyttet Seniorpolitiske tiltak (HTA, pkt 5.9.1).

Etter at forhandlingene er avsluttet, sender forhandlingsstedene utfylt skjema pr. mail til følgende mailadresse i FAD lokfor2006@fad.dep.no *innen 15. januar 2007* med kopi til sitt fagdepartement (vedlegg 2).

Med hilsen

Jørn Skille (e.f)
Statens personaldirektør

Jon Inge Grønningsæter
Rådgiver

Vedlegg 1: Oversikt over økonomiske rammer for forhandlingene

Vedlegg 2: Innrapporteringsskjema

Vedlegg 3: CD: Lønnsstatistikk fra Statens sentrale tjenestemannsregister pr. 1.10.2005

Kopi: LO Stat
YS Stat
Akademikerne
Unio
NITO
Norges Farmaceutiske Forening (NFF)